

TABOR

Problemi današnjega Slovanstva.

(Dalje.)

Vendar pa je slovanska misel imela kljub svoji negativni strani, ki se je razvila baš vsled organizatorične nesposobnosti naše rase, tudi pozitivni vpliv na razvoj posameznih slovanskih narodov. Predvsem je osvežila in poglobila naravnost, iz davnine ohranjeni čut slovanskega bratstva. Ta čut, na katerem temelji slovanski nacionalizem, srečujemo v različnih oblikah daleč v zgodovini slovanskih narodov. Spomnimo se samo na apostolsko delo solunskih bratov Cirila in Metoda; ne pozabimo na izjave raznih slovanskih vladarjev, ki zvene v slovanskem duhu (tako je n. pr. poljski primas Stanislav Karakowski na varšavskem saboru l. 1593, opozarjal kralja Sigismunda, da vlada slovanskemu narodu, t. j. Poljakom ali Sarmatom, Bolgarom, Bosancem, Srbom, Hrvatom, narodom slovanskega jezika, ki so raztreseni po vsem svetu); ne pozabimo, da se je gojila platonično Slovanstvo v slovanskih Akenah, starem Dubrovniku. V Rusijo je prinesel slovansko idejo Hrvat Križanič, ki je okrog l. 1660. došel v Moskvo in začel propagirati slovansko narodno zavest in slovansko jedinstvo. V svojem delu »Politika«, ki ga je spisal v sibirskem prebivalstvu, je razdelil Slované na šest plemen: Ruse, Poljake, Čehce, Bolgare, Srbe in Hrvate ter tožil, kako se jim gojijo pod nadvlado tujih plemen. — Mnogo večji ugled in vpliv si je pridobila ideja slovanskega jedinstva v dobi splošnega kulturnega in političnega preporoda v prvi polovici 19. stoletja. Pri nas na Slovenskem jugu je nastalo močno gibanje, ki ga nazivamo ilirizem in ki je kljub svoji negativni strani značilno dvignil nacionalno zavest in započel živahnijo dobo kulturnega razvoja v Hrvatih in Slovencih.

Vse to je bilo zgolj rahlo, komaj zavešeno tipanje okoli sebe, ki se je nekoliko bolj razmahnilo samo na slovstvenem polju. Slovanstvo je bilo pregloboko potopljeno; le tu in tam je mogle iz vode mahati otočice. Potrebno je bilo, da se izvrši v razvitejših delih Evrope proces kulturnega in političnega osvobodjenja. Ta proces je vodila romanska in germanska rasa. Slovanstvo je med tem, kakor širok zid od Severnega do Sredozemskega morja ščitilo ostalo Evropo pred tujimi razdiralci in dajalo srečnejšim narodom živ material za vse njihove težnje. Nesposobno, da združi svoje dele in jih zveže v celoto tam, kjer so to dopuščale geografske razmere; razkrajajoče svojo življensko moč pod tujimi vplivi, je izgubljalo izpred realnih oči svoje jedinstvo in ni moglo dati svetu nobene pozitivne in ni moglo dati svetu nobene pozitivne slovanske ideje. Samo pri Čehih se je pojavila močna reakcija na tedanje evropsko kulturno in politično gibanje ter dala svetle zublje v Hušu, čeških bratih, Kolumenskem; zublje, ki so ugasnili, ko je kurova fizična premoč uničila ono državo, ki bi najbrž postala matrica realnega

Pred albansko ofenzivo proti Jugoslaviji.

LDU Budimpešta, 4. oktobra. Na južni fronti javlja, da postajajo albanski napadi vedno hujši in da dobivajo Albanci vedno večja ojačenja. Albanci uporabljajo močno topništvo.

Aretacija jugoslov. komunistov na Dunaju.

LDU Dunaj, 4. oktobra. (DKU.) Kako javlja »Polizeikorrespondenz« je policija danes prejela dva jugoslovanska državljana, Ilijo Milkiča in Simo Markoviča, ki sta po lastni izpovedi pred kratkim dospela iz Rusije, kjer sta se udeležila kongresa tretje internacionale. Pri Milkiču so našli 100 milijonov kron tujega denarja, pri Markoviču pa približno za en milijon kron. Milkič je bil tudi član izvrševalnega komiteja tretje internacionale v Moskvi.

Nočni brzovlaki Dunaj-Trst-Zagreb.

LDU Ljubljana, 5. oktobra. Obratno ravnanje Južne železnice objavlja glede upeljevanja nočnih brzovlakov na progi Dunaj—Trst—Zagreb juž. kol.: Od 10. oktobra t. l. bodo vozili dnevno na progi Dunaj—Trst v zvezi iz Zidanega mosta v Zagreb juž. kol. D-brzovlaki po sledečem voznom redu: Odhod z Dunaja ob 19.20, z Graza 0.21, prihod v Maribor gl. kol. 1.35; Odhod iz Maribora gl. kol. ob 2.00, prihod v Zagreb juž. kol. 5.39, prihod v Ljubljano 5.03. Odhod iz Ljubljane ob 5.27, prihod v Trst 9.35. V obratni smeri: Odhod iz Trsta 19.45, prihod v

Madžarsko slepomišenje na Burškem.

LDU Dunaj, 4. oktobra. Dunajski korespondenčni urad poroča: »Politische Korrespondenz« javlja: V polemiki proti opazki nekega dunajskega lista, da hoče madžarska vlada javnost samo prevoriti, ako trdi, da je izpolnila mirovno pogodbo, pripominja uradni madžarski korespondenčni urad, da Avstriji niso kompetentni za to, da bi presojali te dogodke. Avstrijska vlada pa je dobila nastopno brzojavko: »Felső Öer, 4. oktobra. Prebivalstvo zapadne Madžarske je dne 4. oktobra 1921 opoldne proklamiralo na ozemlju, izpraznjenem v smislu trianonske mirovne pogodbe, člen 27, točka 1, neodvisnost, samostojnost in nevtralnost tega ozemlja in njegovega prebivalstva ter je poverilo vrhovnemu poveljniku nalogo, naj izdela načrt ustave. Dalje se je proklamaciji neodvisnosti pridružil prebivalstvo okrajev Naisider, Kismarton, Lakompak, Felső-Pulja in Nemet-Ujvar. Protokol o tem se je poslal vrhovnemu poveljniku v Felső Öer. Podpisan Franc pl. Levay, vodja ustavotvorne skupščine.« Vsa stvar je satira in bi postala groteska, ako avstrijska vlada ne bi upoštevala resnosti položaja, ki ga je ustvarila zločinska igra s svečano ratificirano pogodbo. Ali se morejo spričo takega položaja voditi pogajanja glede jamstva, ki bi jih Avstrija dala Madžarski za kasnejše koncesije? Ali ni predvsem potrebno, da se dajo Avstriji jamstva, da doseže svoje svečane pravice, se more mirno prepustiti sodbi ne samo garantov mirovne pogodbe, temveč tudi

Jubilej arheologa Bulića.

LDU Split, 4. oktobra. Včeraj je slavil msgr. Fran Bulić 75 letnico svojega rojstva. Ves dan je sprejemal mnogobrojne obiske svojih prijateljev in znancev. Med darovi, katere so mu izročili, se nahaja tudi lepa plaketa. Sprejel je mnogo pismenih in brzojavnih čestitk, med njimi tudi čestitke društva hrvatskih leposlovcev, in od arheološkega društva na Dunaju.

Mobilizacija na Španskem.

DKU London, 4. oktobra. (Brezzično.) »Madrid« poroča: S kraljevim dekretom se je poklicalo 6.200 mož pod za-

Kredit za Rusijo.

DKU London, 4. oktobra. Kakor poroča »Daily Telegraph« je dovoljenje kredita Rusiji odvisno od postopanja sovjetske vlade pri priznanju ruskih dolgov. Spopadi med Mohamedanci in poljševiki. DKU Pariz, 4. oktobra. »Reuter« poroča iz Bakuma, o krvavih spopadih med Mohamedanci in boljševiškim četami. Mohamedanci nosijo pred seboj turške zastave z napisom: »Samostalnost ali smrt!« V pristanišču ležeče ruske ladje so začele obstreljevati mesto. Končno so dobili boljševiki nadmoč ter obvladali situacijo. Nadejati se je, da se bodo vršila med boljševiki in Mohamedanci pogajanja.

Slovanstva. Državo, kateri bi morda, če bi ji zgodovina naklonila daljše življenje in količkej ugodne razmere, že davno realizirala program slovanskega nacionalizma, ker bi mu vedela dati realno podlago: narodno kulturo, demokratično idejo, iniciativo za politično ujedinjenje in osvobodjenje. To se ni zgodilo. Fiktivni slovanski nacionalizem je moral čakati, da je razvoj evropske kulture prinesel ideje bratstva, enakosti in svobode, ideje nacionalizma in liberalizma. Te ideje so bile zelo blizu značaju slovanske rase, kateri pa je manjkalo, s čimer je bila obarjana germanska in romanska rasa: odločna volja, organizatorična sposobnost. Slovanji smo vedno imeli veliko idej; zmeraj smo se pripravili in cepili zaradi te naše prebujne vsprejemljivosti za razne ideje; nismo pa imeli moči, ki je bila potrebna za izvedbo najnunejših in najbližjih idej: osvobodjenje in ujedinjenje. To slabost smo kazali v vsej zgodovini in jo kažemo še danes.

(Dalje prihodnjic.)

Iz odrešenega mesta.

Trst, 3. oktobra.

Včeraj sem se vrnil iz Milana, odkoder sem vam poslal pozdrave nazaj domov v Trst. Morda bi bil ostal v Milanu še nekaj časa, toda vest, da je izbruhnila v Trstu generalna stavka in da bodo položili delo najbrže tudi železničarji, me je prisilila, da sem odpotoval prej, boječ se, da mi potem vsled stavke sploh ne bi bilo mogoče.

Naš Trst ima zopet stavko! S to mislijo sem radoveden izstopil na postaji San Andrea iz vlaka ter se napotil ven. Ker sem imel s seboj več prtljage, sem hotel vstopiti v električno — toda električne ne vozi, iz solidarnosti stavkajo tudi njihovi uslužbenci. Tožil sem se še s tem, da dobim izvoščeka, toda — tudi ti stavkajo, nekaj, kar se v Trstu že dolgo ni zgodilo. Tako sem moral končno peš s kovčekom na rami mimo pristanišča in sredine mesta na svoj dom pod Boschettom. Že takoj pri tem prvem »sprehodu« po mestu sem dobil vtis, kakor da se nahajam v kaki oblegani trdnjavi: v pristanišču vlada »svetl mir«, nobena ladja, noben čoln se ne gane, vse počiva; gostilne, kavarne, kine, vse je zaprto, a po ulicah patrolirajo cele kompanije policije in vojaštva.

Prišedši domov sem se hotel umiti, toda — vodovod je zaprt, vode ni. Ves Trst je že par dni brez vode. Gospodinja mi je povedala, da si mora preskrbovati vodo za kuhanje in pitje pol ure daleč od Sv. Ivana. Prvi dan, ko so stavkajoči ustavili dotok vode, so hoteli nekateri izkoristiti to ugodnost ter voziti vodo iz predmestij ter jo kar na debelo prodajati, toda stavkajoči so jim obrnili vozove ter vodo iztočili na cesto. Tako se zamore vodo sedaj samo se dotakati. Zbog tega tudi temu primerno draga, liter se prodaja že po deset lir in več. Ker je bilo že pozno in je nastopil mrak, sem si hotel prižgati luč, da bi vsaj čital, če že ne morem nikamor ven, ko je vse zaprto — toda elektrike ni, plina ni in tudi časopisov ni.

Mesto je v popolni egiptovski temi, ali kot pravijo hudomušneži: v »kalabreški temi«. Časopisje ne izhaja, edino stavkujoči izdajajo svoj »Bollettino dello Sciopero«. Ni mi torej preostalo drugega, nego vleči se v posteljo že ob 19. uri ter na »komando« zaspiti.

Danes zjutraj me je prebudilo vpitje na ulici, vstal sem ter pogledal kaj da je. Po Quedottu je korakala gruča stavkujočih ter prepevala neko revolucionarno pesem, vmes pa so se slišali klici žensk, ki so bile vse prej, nego prijazni »osvoboditelji« in nositelji 2000 letne kulture. Radoveden sem se napotil po mestu. Povsod ista slika: gruče stavkujočih praznično oblečenih z rdečimi rožami v gumbnicah, vojaštvo, policija in zopet gruče. Lokali so vsi zaprti. Danes se je stavka že znatno poostрила, ker je stopilo v stavko še vse, kar je delalo, tako, da je sedaj popolna. Ko sem prišel na Corso sem ravno še opazil, kako je policija razganjala neko gručo stavkujočih, ki so razbili šipe neke izložbe, ki ni bila zaprta. Pozneje sem izvedel da so tudi tukaj pretepili nekega Firenčana, ki je izzival stavkujoče s klici »Eviva l' Italia!« Ista gruča je pomnožena še z drugimi, malo pozneje razbila neko lekarno, ki je bila odprta ter večino šip hotela »Savoia« na Rivi. Do sličnih incidentov je prišlo tudi še drugod. Seveda se pripoveduje tudi mnogo več nego je res; tako mi je pravila neka okoličanka, da so stavkujoči zažgali neko policijsko postajo in metali bombe na policijo in vojaštvo, kar pa ni res. Na povratku sem si ogledal pogorišče Co-operative poleg »Piccola«, katero so stavkujoči zažgali, hoteč s tem uničiti poleg stoječo palačo »Piccola«. Zgorela je skoro popolnoma, »Piccolova« palača pa je le na enem delu nekoliko obžgana.

Potem sem se vrnil domov, da Vam napišem te vrstice. Ker bo danes ali jutri stopilo v stavko tudi železničarstvo in bi potem moje poročilo ne moglo več naprej. Stavka, ki se izvaja v vseh konsekvencah, je izbruhnila radi znane ustavitve dela v ladjedelnicah, s čimer je prišlo na tisoče delavcev in njihovih družin ob kruti ter ima namen izsiliti zopetno odprtje. Ali bo imela uspehi, ali ne, tega ne vem, trajnega uspeha pa gotovo ne bo imela, kajti Trstu ne more pomagati nobena »žayba«. Odkar so ga Italijani odredili, propada in bo propada vedno bolj. Če se ladjedelnice tudi zopet odpro — kaj bodo delale? Naročil ni, denarja ni in — potrebe ni! Še te ladje, ki jih imamo, nimajo kaj prevažati in končno bi bile te ladje, izdelane tu, tako drage, da bi jih nihče ne kupil. Isto bi bilo z blagom, ki bi se izdelovalo morda mesto ladij.

Ivan Vidmar:

Jesenski izlet.

(Dalje.)

Skakljajoči deček spredaj se obrne in vpraša:

»Komu se smejiš, mama?»

Mati prime dečka za roko.

»Komu neki, Tonko?... Ali res ne veš?... Tebi, Tonko, tebi se smejim. Na, jabolko, Tonko — saj boš jedel, kajne.«

»O ja, mama, jedel bom pa.«

Kar jej, Tonko.«

In deček se hlastno zagriže s svojimi belimi zobmi v podarjeno mu jabolko.

Dojenček v naročju pa se smeja naprej, tako sladko se smeja v materine oči...

In mati naenkrat zapoje tisto znano ojaško, a tako, kakor jo je zapel Ci gumigujev Nande iz Vesele doline, tisti Nande, berač in bebec:

Ti — Tina, Ti — Tona,
ti morat bit toltat, toltati;
po dnev' bot tallirav,
ponofl na v aliti tav, ti — tav!

Trst umira, a čimbolj umira, tembolj se odpirajo Tržačanom oči in danes proklinja že vsak »odrešenike« Italijane in neredke so besede: »Zakaj ni Trst pripadel Jugoslaviji«. Slišijo pa se tudi še druge, še vse ostrejša besede na račun Italije in Italijanov in med temi ne manjka grožnje, ki pa se bodo morda nekega dne res uresničile in potem bo postal nekdanj naš lep in sročni Trst pozorišče krvavih in strašnih dogodkov. Če bi danes odredili glasovanje, bi Italija v Trstu ne dobila niti dvajsetino glasov P.

Notranja in zunanja politika.

* Predstavniki Macedonije v Sofiji. »Tribuna« poroča iz Sofije, da se nahajajo tam neki takozvani »predstavniki« macedonskih pokrajin. To je kakih 32 oseb, ki so člani bivšega bolgarsko-macedonskega komiteja. Ti »predstavniki« Macedonije so imeli 25. septembra sestanek z nekaterimi člani bolgarske vlade, na katerem so se posvetovali, na kakšen način in s katerimi sredstvi bi se dalo dvigniti nekako »macedonsko« vprašanje, slično albanskemu. Upajo namreč, da jim bo pri tem šla na roko tudi Zveza narodov v Zenevi.

* Zunanje politični odbor. V parlamentarnih krogih se pojavlja struja, ki zahteva, da naj se sestavi parlamentarni odbor za zunanje politična vprašanja. V ta odbor naj bi prišle samo osebe z največjimi kvalifikacijami.

* Ne mudl se jim! »Berliner Tagblatt« javlja iz Budimpešte: Po vesteh, ki so dospele semkaj, je svet Zveze narodov sklenil, da bo še-le novembra naznanil svojo končno rešitev gornjeslezijskega vprašanja.

Pasivna bilanca agrarnih držav.

Smo pred problemom nadaljnjega gospodarskega razvoja srednjeevropskih in balkanskih agrarnih držav. K njim spadajo: Poljska, Madžarska, Romunija, Jugoslavija in Bolgarija. Tudi Avstrija je deloma agrarna država. Gre za pasivno ali za aktivno bilanco teh držav napram zapadni Evropi in ostalemu svetu. Da bi imele države, ki so po svojem značaju pretežno agrarne, aktivno trgovinsko bilanco in da bi ne padale njihove valute, bi morale producirati v poljedelstvu mnogo več kakor potrebujejo same. Ves previšek bi morale izvoziti in z njim pokriti industrijske

Nato se vsi trije zasmejejo, še najbolj pa se zasmeja dojenček, a to s tako izrazitim smehom, kakor da je bil razumel pesem od prve do zadnje vrstice.

Steza drži v nasprotno smer, odkoder naju pozdravlja majhen holm. Naletita na čredo krav, koz in ovac, ki se pasejo na travniku. Petero mladih pastirjev skače okrog ognja, kjer pečejo krompir. Srečna mladina! Kaj je lepšega na svetu kakor pasti krave, koze in ovce ter peči krompir, živeti v svobodni naravi, vdihavati vase vedno ta sveži poljski zrak in biti brez skrbi kakor tica pod nebom! Ležiš pri ognju, kadar si se dovolj naskakal, strmeč v oblake in na vrane, ki se s krakajočimi glasovi zpreletavajo nad teboj in premišljuješ, kako boš jedel zvečer doma štruklje in dobro zabeljene žgance; če se ti ravno poljubi, vržeš v ogenj nekaj krompirjev in si jih spečeš za predpoldnico; kadar pa te prično zopet srbeti noge, posebno pete, planeš pokonci in dirjaš z živino vred križem pašnika; natrgaš si vijoličastih podleskov in si okrašaš z njimi svoj klobuk, dokler se ne podaš zopet med svoje tovariše... Kakor bi trenil, ti mine dan, Veselo in vriskajoče je tvoje sr-

izdelke ter ostale potrebščine prebivalstva. Aktivno bilanco lahko tvori samo previšek njihovega izvoza. Izkušnje zadnjih treh povojnih let pa kažejo, da je bila previšek zelo skromen ali pa ga sploh ni bilo. O Poljski je na primer znano, da je kot agrarna država uvažala še letos precejšnje množine moke iz Anglije in Amerike. Previšek izvoza iz Romunije, Jugoslavije in Bolgarije je bil v primeri z njihovim abnormnim uvozom zelo pičel. Naravna posledica je pasivna trgovinska bilanca teh držav in po nji povzročeno padanje valut. O Avstriji in njenem nesorazmernem uvozu ni treba govoriti. Ta deficit trgovinske bilance je povzročil dolgove v inozemstvu, katerih pa se ni plačevalo. Da je padla kupna moč in produktivna zmoglost srednje Evrope, to čutijo tudi nevtralne države, zlasti pa države z dobro valuto. Dozdeva se, da je v zadnjem času ta kriza na obeh straneh dosegla svoj višek. Srednja Evropa je popolnoma opešala, Amerika in Anglija pa ste v zadregi, ker ne morete izprazniti prenapolnjenih skladišč. Videti je, da manjka največji kupec industrijskih izdelkov in producent žita — Rusija. Ako bo srednja Evropa še nadalje gospodarila tako kakor doslej, ne more priti drugam, kakor h gospodarskemu in finančnemu krahu, v kateremu, kakor izgleda, že stoji z eno nogo. Celo Evropo so privedla do gospodarskega kaosa nejasna socijalna gesla o razdelitvi funkcij kapitala in dela. Življenska površina evropskega prebivalstva se ni dvigala sorazmerno z njegovo lastno produkcijo. Enaki proces, seveda v večjem obsegu se je odigral v Rusiji. (N. Listy.)

Zanimivosti.

Stanovanjska kriza in Amerikanci. — Clemenceau in častna legija. — Demanti mesto zob. — Nenavadna uporaba Röntgenovih žarkov. — Odlikovan vladar. — Zdravnik in zdravilo.

Stanovanjska kriza je zavladata po vsem svetu. Povsod se kujejo načrti, povsod se premišljuje, kako bi se dala najprej odpraviti. Nek-ameriški inženir si je izmislil popolnoma novo metodo. Iz ene sobe naprave kuhinjo, spalnico, kopalnico in delavnico obenem. Vse skupaj tvori ena sama velika soba s premakljivimi stenami. Kateri prostor ravno najbolj rabi, tega s pomočjo sten najbolj razširi. Zato pa mora biti tudi Amerikane, ki se zadovolji z najpotrebnejšim.

Skoraj neverjetno, a resnično je, da Clemenceau, bivši predsednik francoske vlade, človek, o katerem se govori, da

ce, v paradizu živiš, četudi se tega ne zavedaš...

Približava se holmu; mlad smrekov gozd dremilje na njem, ovijaje ga s svojimi temnozelenimi pasom; tam, kjer je smrečje najbolj gosto, polzi čez temne vrhove zlat val solučne luči. Iz gošče se se oglašja kos s svojimi polnimi, otožno-sladkimi zvižgi.

Za holmom se iznova prikažejo nagnjene vrbe in v svoji zasenčeni mirno tekoči potok. Kmalu sva na trhli, zibajoči se brvi. Iz visokega, za prodrom rastočega trsa in bičja zaplahutne dvoje povodnih ptic in se v bliskovitem letu tik nad zeleno vodno površino izgube v daljavo; komaj da je človek videl prhutajoče bleščeče-modrikaste peroti — samo trenotek — in zopet je vse mirno naokrog, grmičje in trsje se ne gane, le enakomerno šumenje vode moli vseobčno tišino.

Pokrajina se odpira na vse strani s svojimi visokimi grički, holmi in dobravami, s svojimi gaji in lokami, goličavami in zatemnicami globokih globelih. Pot se kači semintja, zdaj na levo, zdaj na desno, zdaj nekoliko navkreber, zdaj

je rešil domovino, takozvani »tiger« nima najvišjega francoskega odlikovanja — ordena častne legije. A ne samo Clemenceau, tudi Barthon, sedanjí vojni minister in bivši predsednik vlade Ribot nista bila deležna tega odlikovanja.

V Ameriki so postali moderni demantni zobje. Tako ima na primer novi ameriški bogataš John Prince, bivši kočijaž v San Franciscu osem demantnih zob, ki mu nadomestujejo izpadle. No, če se ta obogateli kočijaž nasmeji, se mu zobje res — zasvetijo.

Ameriški farmer R. Sprekles v Kaliforniji je gojil na svoji farmi ogromno število kokoši — okrog 15.000 — računajoč z masnim dobičkom pri prodaji jajc in piščancev. A kokoši ga niso ubogale. Skoraj vsaka četrta ali peta mu je odpovedala pokorščino ter ni hotela nesti. Farmerja je to tako ujezilo, da si je takoj naročil aparat ter dal vse kokoši preiskati z Röntgenovimi žarki. Vse nesposobne je izločil ter nadomestil s sposobnimi in res so se njegovi dohodki takoj zvišali za 30 odstotkov.

Malokdaj ali nikoli menaa še ni bil kak vladar odlikovan z medaljo za reševanje. To se je pa pripetilo nekega dne danskemu kralju in kraljici. Francoski poslanik v Kopenhagenu je izročil kralju Kristijanu X. in kraljici Aleksandri v imenu francoske republike medalje za reševanje, kot odlikovanje za požrtvovalnost, ki jo je izkazal kraljevski par na svojem potovanju okoli Grönlanda pri reševanju potnikov neke ponesrečene švedske ladje.

K nekemu zdravniku je prišla stara kava gospodična in tožila o raznih boleznih in bolečinah. Zdravnik ji je nasvetoval, naj se omoži. Gospodična ga je takoj prišla za besedo ter mu rekla: »Pa me vzemite vi, gospod zdravnik!« A zdravnik si je takoj pomagal iz zadrege: »Jaz sem zdravnik, a zdravniki samo zapišejo zdravila, a sami jih ne dajejo!«

Dnevna kronika.

— Povratek kralja Aleksandra. Iz Beograda poročajo, da je kralj Aleksander že popolnoma ozdravel ter da se vrne v Beograd še tekom srede tega meseca.

— Drugi napad na učitelja v Mariboru. Ze preje enkrat so napadli v vasi Pečke učitelja Gabrščka ter mu zadali dva ubodljaja z bodalom, a neki Trantura ga je udaril z železno palico tik pod levo senco. Zato si je omislil učitelj orožni list in repetirko. Ta napad se bo končal pri okrožni sodnji v Mariboru, ker so poškodbe teškega značaja. V nedeljo pa ga je napadel ponoči neki Skrbinec, znan izzivac, pred makolsko cerkvijo. Ko je videl učitelj, da ima napadalec v roki odprt velik nož, je nameril proti njemu repetirko ter ga štirikrat opozoril in svaril naj ga pusti v miru. Ko ga je petič opomnil

zopet složno po klancih navzdol, mimo samotnih selišč, mimo belih hiš, mračnih hlevov in visokih kozolcev, mimo sadnih vrtov in mimo dolgih vrst sadnega drevja. Oj, to sadno drevje, kako je lepo, v kakšen kras in blagostanje je kmetijstvu. V sencah tega sadnega drevja je vse polno ljudi, starih in mladih, žensk in moških, dečkov in deklic; eni plezajo na drevje in obirajo sočno sadje, drugi pa pobirajo na tleh jabolka in jih delvlejo v koše in košarice z napetimi lonceji; nekateri zopet nosijo že napolnjene koše na hrbtih proti domu, ki se belizza košatega vejevja; tam tista svetlooka deklica z žarečimi očmi, kako je vesela, ko dvigne polno košarico rdečih jabolk in hiti z njo domov!...

Joško ne pozna nobene utrujenosti. Koliko časa že hodi, a on stopa še vedno s tako prožnimi koraki poleg mene, kakor da sva bila še-le pravkar stopila iz stanovanja na šumno mestno ulico!

(Dalje prihl.)

naj gre stran in še enkrat nameril re-
pefiko proti njemu, je zakrival napa-
dalec: „Kaj misliš, da se te zato bojim,
ti šmrkavec, ti“, ter se zaletel proti uč-
telju, ki se mu je umaknil do zida —
več se ni mogel. Ko je zamahnil na-
padalec na korak razdalje proti učitelju
z nožem, je ta sprožil in ga je smrtno
ranil v trebuh, a krogla mu je ostala v
trebuhu. Takoj nato je učitelj napadalca
naznanil orožništvu.

— Prvi absolvent vojne akademije.
Dne 1. oktobra je bilo na vojni aka-
demiji v Beogradu prvič od obstoja
Jugoslavije izvežbanih 200 akademikov.
Prvenstvo je dobil Slovenec Vekoslav
Kolb, doma iz Mokronoga na Dolenj-
skem. Nadejamo se, da bodo ti mladi
oficirji postali stebri našega častniškega
zboru.

— Frankiranje pisem na naše
konzulate. Na naše konzulate v inozem-
stvu prihajajo čisto nefrankirana pisma,
ker so nekatere naše administrativne
oblasti mnenja, da so taka pisma služ-
bena ter radi tega pošlino prosta. Kon-
zularji morajo za to plačati dvojno poš-
tino v dolarjih, kar našim državnim
blagajnam gotovo ne koristi.

— Mestna mlekarja v Ljubljani
je začela poslovati. Dosedaj ima po
mestu 10 podružnic ter prodaja polno-
vredno mleko s 350 odstot. maščobe.
Ustanovile pa se bodo še nove podruž-
nice. Mleko se dostavlja tudi na dom.

— Zaupnica. Ormožko učiteljsko
društvo je izreklo gospodu O. Pirk-
majerju, vodji okrajnega glavarstva v
Plaju, svoje popolno zaupanje ter ob-
sodilo napade poslanca Brandnerja in
raznih časopisov na imenovanega ne-
umorno in nesebično delavnega narod-
nega uradnika.

— Stavka natakarev v Berlinu. V
nedeljo opoldan je izbruhnila v Berlinu
stavka natakarev in drugega gostil-
niškega in kavarniškega osebja. Stevilo
stavkajočih se čeni na 35.000. Med
stavkajočimi in onimi, ki hočejo še na-
stavljanje, je prišlo do spopadov.

— Premestitev poštne urada
Gornji Cmurek. S 15. oktobrom se
premesti poštni urad Zgornji Cmurek
na Marijo Snežno, občina Velka, okr.
glavarstvo Maribor. Istočasno se spremeni
tudi naziv poštne urada v Marijo
Snežno.

— Dražje pivo v Ljubljani. Ker so
se surovine za produkcijo piva znatno
povečale, so tudi pivovarne povišale
cene piva od 1100 K na 1600 K za
100 l. Vselej tega stane sedaj v Ljub-
ljani pivo 3/10 čaše 6 kron, a polliterski
vžitek 8 K, v polliterskih steklenicah
pa 11 K.

— Javna seja trgovske in obrtne
zbornice v Ljubljani se vrši v četrtek,
dne 6. oktobra 1921 ob 3. uri popoldne.

— Pomočnik zunanjega ministra,
Tita Popovič je premeščen k našemu
konzulatu na Dunaju.

— Za gerenta okrajnega zastopa
Gornja Radgona je imenovan Jakob
Zemljč, posestnik in župan v Radencih,
za njegovega namestnika pa Anton
Trstenjak, posestnik v Ivajncih.

— Konjeniške divizije. Vojni mini-
ster je podpisal ukaz s katerim se for-
mirata dve konjeniški diviziji, ena pod
poveljstvom polkovnika Akanoviča, a
druga pod poveljstvom Čolak-Antića.

— Povečanje ljubljanske bolnice.
Ministrstvo za narodno zdravje in skupne
s finančnim ministrstvom ugodilo po-
trebi po povečanju ljubljanske bolnice
ter sklenilo nakupiti poleg bolnice se
nahajajoče posestvo Kranjske hira-
niliče za vsoto 18 milijonov kron.
Ki se bo oddajevala v letnih obrokih
po 2 milijona. V povečani bolnici se bo
ustanovilo medvsem ginekološki in po-
rodniški oddelki. Povečavo so dosegli
demokratski poslanci.

— Komunistična občinska uprava
razpuščena. Občinska uprava v Pastru-
viču s sedežem v Petrovcu je bila že
dni razpuščena. To je bila prva komu-
nistična občina v Dalmatinskem Pri-
morju, kjer se je dve leti upravljalo
po sovjetskem sistemu. Kakor v Rusi-
ji in kjer se je do poslednjih dni vila
rdeča zasnava. Vlada je sedaj to upra-
vo razpustila ter postavila gerenta.

— Nov vojaški zakonik. Vojno mi-
nistristvo je izdelalo nov vojaški zakonik o

organizaciji armade v naši Kraljevini.
Načrt se je izročil za razpravo na mi-
nistri v proučevanje.

— Razpisana je služba uradnika
zdravniškega okrajnega glavarstva Slo-
venstva v IX. okrajnem razredu.
Interesenti se opominjajo na ta razpis
v »Uradnem listu«.

— Kralj Aleksander in državno
posojilo. Kralj Aleksander je podpisal
v svojem imenu 420.000 dinarjev držav-
nega investicijskega posojila.

— »Prager Presse«. Češkoslovaška
republika je, da informira svet o svojem
stanju in o svojih težnjah pričela pred
nekaj meseci izdajati velik svetoven
dnevnik »Prager Presse«, ki se krasno
razvija in je dosegel doslej že naklado
80.000 izvodov. List je razširjen že po
celem svetu ter se prodaja v kolportaji
tudi pri nas v Mariboru. List, ki je naj-
boljše ogledalo bratske Češkoslovaške
toplo priporočamo.

— Filatelistiška zadruga. Pred
kratkim se je osnovala v Zagrebu Fila-
telistiška zadruga z o. z. Zadruga je
organizirana po primeru dunajskega
Debesa in angleških filatelistiških zdru-
g. S to osnovo koraka naša filatelija bliže
onemu lepemu razvoju, katerega so do-
segli v Nemčiji, Angliji in drugih dr-
žavah. Pravi smisel filatelije je malo
poznani našim širjim krogom in ima za-
druga med ostalim tudi svrhu, da po-
pularizira ta lepi šport, ali kakor ga
nekateri nazivljejo — znanost. Istotako
je zadruga reakcija na rastvorene naše
filatelistiške prilike pobijajoč korupcijo
in pokavrnjenost, katere se je urinila na
žalost tudi v našo filatelijo. Pristopiti
k zadrugi morejo vsi zbiratelji znamk
in filatelistiška društva. Informacije po-
šilja upravni odbor. Zagreb I., poštai
predal 180.

— Velik požar v Splitu. V nede-
ljo popoldne je izbruhnil požar v tvorni-
ci cementa v Majdanu pri Solinu. Dvo-
je skladišče je popolnoma pogorelo. V
njih se je nahajala velika množina olja za
stroje in bencina. Vse eksplodirale sodov,
v katerih se je nahajal kisik so popokale
šipe daleč na okoli. Škoda povzročena
vseled požara je velika. Sumi se, da
je bil ogenj podtaknjen. Splitska požarna
bramba je z velikim trudom ogenj omeji-
la, da se ni užealo tudi tovarniško poslo-
pje.

— Kvaternikova petdesetletnica.
Dne 11. oktobra poteče petdeset let, od-
kar je povodom izv. »Rakovačke bune«
padel kot žrtev vojaške puške hrvatski
revolucionar Evgen Kvaternik. Kva-
ternik je bil pristaš Starčevićeve stranke
in je deloval za Veliko Hrvatsko. Bil
pa je odločen nasprotnik habsburške
dinastije in je tako na svoj način sku-
šal doprinesiti k osvobojenju naroda.

— Huda zima, kakršne ni bilo več
let, pričakujejo letos. Meseca oktober in
november bodeta baje še suha in ugodna
vkljub mrzlim nočem. Zima se prične
šele decembra in bo trajala z malimi
presledki do spomladi.

— Henry Barbusse na Dunaju. Na
Dunaju se vrši drugi mednarodni kon-
gres vojnih žrtv. Za predsednika kon-
gresa je bil izvoljen znani francoski pi-
satelj Henry Barbusse.

— Poneveril milijardo kron. Na
Dunaju je dvignila mnogo prahu afera
holandskega bankirja Danijela Duina, ki
je poneveril več kot eno milijardo n. a.
kron. Druga za drugo se oglašajo razne
banke, ki so stale z njim v poslovnih
zvezah. Zapustil je svojim upnikom
10 milijonov vredni ameriški avto. Med
defraudanti tega sveta je najbrž dosegel
rekord, vsaj po številu, če ne po resni-
čni vrednosti denarja.

Mariborske vesti.

Maribor, 5. oktobra.

— Komisiji za določevanje cen.
V Zagrebu je določena cena slanini na
54 do 58 K, masti na 62 K za kg. Pri
nas pa jo prodajajo gotovi trgovci že po
82 K kg, a še vedno nimamo maksimal-
nih cen. Mislamo, da bi bilo umestno, to
storiti tudi v Mariboru.

— Nagla smrt. Včeraj se je na
Aleksandrovi cesti zgrudil pred neko
hišo delavec Rudolf Kalan in obležal
nezavesten. Varnostni oddelki je o tem
obvestil resilno povelje, ki je nezvest-

nega moža prepeljala v svoje prostore.
Tu so ga skušali z umetnim dihanjem
spraviti k življenju, a zaman. Kalana je
zadela srčna kap. Prepeljali so ga v
mrtvašnico.

— Ob priliki otvoritve I. obrtne
razstave v Mariboru je poslalo »Slo-
vensko obrtno društvo v Mariboru« Njeg.
Velikanstvu kralju Aleksandru I. udano-
stno brzojavko, na katero je prejelo
sledenjo pismo zahvalo iz pisarne Njeg.
Velikanstva kralja: Kancelarija Njegovog
Velikanstva. Beograd, 15. IX. 1921. g.
Slovenskom obrtnom društvu Maribor.
Njegovo Velikanstvo kralj zahvaljuje
srdačno na izjavi udanosti i lepim že-
ljama, koje mu je obrtno društvo po-
slalo prilikom svoga otvaranja. Za šefa
kabineta punomoćnog ministra, sekretar.

— Specijalist za kirurgijo. Mini-
strstvo narodnega zdravja je rešilo, da
ima primarij mariborske bolnice dr.
Mirko Cernič kvalifikacijo za specija-
lista za kirurgijo.

— Za Jugoslovensko Matico je
nabral policijski nadzornik g. Pavletič
sledenjo darove: g. Gasperi, lastnik Na-
rodne kavarne 100 K. g. Halbwidl 100
kron, g. Kopitar 40 K, skupno 240 K.
Vsem darovalcem in vrlomu nabiralecu
iskrena hvala!

— Ljudska knjižnica se zahvaljuje
g. Boženi Srncevi v Kamnici za podar-
jene knjige. Posnemajte vrlo rodoljubno
ženo!

— Pod voz je padel. Na križišču
Valvazorjeve ulice so se splašili pred
drvečim avtomobilom konji nekega vo-
jaškega voza. Učenec ljudske šole na
Ruški cesti, Herman Olin, se je tako
nerodno umaknil, da je došel pod voz.
K sreči je bil samo ranjen na roki.
Fantka se spravili v bolnico.

— Odsek amaterfotografav S.P.D. v
Mariboru opozarja vse svoje člane in
prijatelje na odsekov večer, ki bo v
četrtek, dne 13. oktobra. Izvršujoči čla-
ni so naprošeni, da pripravijo do ta-
kraj kopije posnelkov s Pohorja in jih
prinesejo s seboj. Kraj večera se še
pravočasno naznani. — Odbor.

— Pomagajte! Pred terorjem fašistov
sta pribežala iz Trsta Slovenca Franjo
Tretjak in Angelj Svab. Prvemu so za-
prli očeta in štiri brate, a drugemu
uničili dom. Oba so fašisti kot zavedna
Slovenca zasledovali ter jima grozili,
da ju ubijejo. Tretjaka so na begu
tudi težko ranili na glavi. Prisiljena sta
bila zapustiti svoj dom ter pribežati k
nam čez mejo, upajoč, da jih bomo
tukaj sprejeli. A varala sta se. Dasi oba
izučena ključavničarja, oziroma meha-
nika, sta cel mesec zaman iskala dela.
V kurilnici jima je načelnik sicer ob-
ljubil delo, a končno oba zavrnil, češ,
da nimata izučnega pisma, dasiravno
sta imela oba delavske knjižnice s
spricelji. Ker sta svoje revne prihranke,
ki sta jih otela pred roparskimi fašisti
v tem času porabila, se nahajala v naj-
večji bedi. Apeliramo na zavedne Slo-
vence, da jima pomagajo in po mož-
nosti dobe primerno delo. G. Alojzij
Bratoš in g. N. Vicel sta v ta namen
darovala vsak po 40 K. Zavednima Slo-
vencema najsrčnejša hvala! Darove in
ponudbe sprejema uprava našega lista!
Dvakrat da, kdor hito da! — (O po-
stopanju načelnika kurilnice bomo še
izpregovorili!)

— Nemške godbe po gostilnari in ka-
varnah. G. Zigart, kavarar v Vetrin-
ski ulici nas je z ozirom na to našo no-
tico zaprosil, da ugotovimo, da so god-
beniki v njegovih kavarni jugoslovenski
državljeni ter da igrarajo tudi jugoslo-
venske komade. Naravno pa je, da i-
grajo tudi pesma tujih operet, kar pa
gotovo ni izzivalno, ker bi se tudi na
naših gledališčih ne smelo igrati nem-
ških, italijanskih in drugih tujih ope-
ret. Radi tega svetujemo našemu ob-
činstvu, osobito pa še našim poročeval-
cem, da ne smatrajo vsako tuje glasbe-
no, posebno pa še operetno delo za izzi-
vanje. Glasba, kakor vsa umetnost je
mednarodna last.

— V nedeljo, dne 9. oktobra izlelimo
na Pohorje. Zbirališče pred »Veliko ka-
varno« odhodi točno ob 5. uri zjutraj
do Pošte in nadalje ob južnem pobo-
čju Pohorja. Kjer je krasni pogled na
Dravsko polje. Vsi, ki ljubijo jesenski
cozd in naravo, gredo poleg. — Rotter.

— Iz policijske kronike. Našli so
par čevljev. Dobe se na policijskem ko-
misarijatu. — Kat. Spindler iz Leiter-
sberga je izgubila na Glavnem trgu de-
narnico z vsoto denarja in raznimi
listinami.

— Zadeva prof. Favaja. Kakor
doznavamo, vesli, da je g. prof. Favaj
odpuščen iz državne službe, ne odgo-
varjajo resnici. Zaenkrat se nahaja g.
prof. še na dopustu.

— Velika kavarna. Danes zvečer
koncert prvovrstne salonske godbe
prof. Kubička 1253

Kultura in umetnost.

— Nova slovenska opera. Mlad
slovenski komponist, učitelj Slavko
Osterc je dovršil novo tridejansko
opero »Krst pri Savici«, katero bo
uprizorilo mariborsko gledališče še te-
kom letošnje sezone.

— Josip Kostanjevec: Krivec. Naš
stari priznani slovenski pisatelj Josip
Kostanjevec, ki živi sedaj stalno v na-
šem mestu, je izdal pred kratkim, kakor
smo že javili svoj najnovejši roman
»Krivec«. Segajte pridno po njem. Manj-
kati ne sme v nobeni javni in v nobeni
privatni knjižnici!

— Balokovičev koncert. Dne 10 okt.
ob 20. uri bode v Götzovi dvorani kon-
certoval naš evropsko-znani vijolinist g.
Zlatko Balokovič s sledenjo programom:
1. Beethoven: Sonata IX (Kreutzer). —
2. Bach: Andante. Gavotte en Rondeau.
— 3. Dvorak: Slovanski ples. E-mol.
Hubay: Zephyr. Kosta P. Manojlovič:
Igra udovica. Kreisler: Tamburin chionis.
— 4. Wieniawski: Polonaise. A-dur. —
Opozarjamo občinstvo na ta umetniški
večer. G. Balokovič, ki je v Parizu in
Londonu čislal kot velik umetnik, za-
služi, da ga v Mariboru počastimo z
mnogoštevilnim obiskom. Spremljal ga
bode na klavirju naš znani virtuoz g.
Ciril Ličar. — Vstopnice po 12, 10, 8
in 6 dinarjev se prodajajo pri g. Zlati
Brišnik v Slovenski ulici in g. Höferju
Solski ulici.

— Otvoritev dveh novih jugoslo-
venskih gledališč. Ministrstvo prosvete
naznani otvoritev dveh novih gledališč,
ki stojita pod državnim pokroviteljstvom
in sicer: Narodno kazališče v Splitu ter
Narodno pozorišče v Sarajevu. Slavnostna
otvoritev splitskega gledališča, ki bo
združena z velikimi svečenostmi, se vrši
dne 16. oktobra. Med tremi slavnost-
nimi predstavami se vprižori tudi Can-
karjevo »Pohujšanje v dolini šentflor-
janski«. Sarajevsko gledališče se slav-
nostno otvori dne 22. oktobra.

Narodno gledališče.

— Dramatična šola. Pouk dram.
sole se vrši danes, dne 5. oktobra ob
19. uri. Vodstvo.

— Iz gledališke pisarne. Na obila
povpraševanja o pričetku sezone, nazna-
njamo, da se vrše v gledališču temeljita
popravila, ki bodo trajala še nedoločen
čas. Vsekakor, v najskrajnejšem slučaju,
se otvori sezona v drugi polovici tega
meseca. — Abonnement. Kdor se misli
abonirati na sedeže ali lože, naj stori
to čimprej; najpozneje pa do 15. okt.
t. l. Prijava se sprejemajo v pisarni
Narodnega gledališča.

Kino.

— Mestni kino. Senzacijski film »Pred
solničnim vzhodom«, drama s predigro v
5. činih se predvaja v sredo, četrtek in
petek.

Podpirajte Jug. Matico!

Kam pa gremo v nedeljo,
dne 9. oktobra 1921. Na
športno veselico sloven-
skih klubov »Maribor« in
»Korotan« pri Götzu.

Sokolstvo.

O Zabavni večer z vinsko trgovijo priredi Sokolsko društvo v Studenih v soboto 8. t. m. ob 19. uri zvečer v vseh prostorih Sokolskega doma. Na sporedu je raznovrstna zabava in ples. Vsak prijatelj Sokolstva dobrodošel!

Sport.

Iz Zagreba: Prvenstvena tekma Hašk: Gradjanski je končala z rezultatom 3:3 (polčas 2:1 za Hašk).

Lawn tennis match Maribor: Ilirija (Ljubljana), ki se je odigral 2. t. m. v Ljubljani, nam je prinesel dokaj lepe rezultate, ki nam pričajo o velikem razvoju te lepe sportne panoge. Ilirija sta zastopala letošnji prvak Slovenije g. Beltram in g. Pelan, ki je imel lansko leto prvenstvo v Sloveniji. Maribor so zastopali gg. Roglič in Zunkovič. Match se je pričel ob 9. uri na prostoru Ilirije. Tekmovanje ni imelo značaj kakšnega turnirja, nego je nam podalo samo sliko o razmerju v kakovosti med mariborskimi tenisti in ljubljanskimi, ki so do sedaj kot edini vsako leto konkurirali za prvenstvo Slovenije v tenisu. Tekma nam je pokazala zelo lepi sport in deloma tudi lepi stil. Tekmovanje je bilo sledeč izžrebano: v singlu za gospode g. Zunkovič — g. Pelan, g. Roglič — g. Beltram, g. Roglič — g. Pelan, — g. Zunkovič — g. Beltram in končno double igra gg. Roglič in Zunkovič proti gg. Beltram in Pelan. Rezultati so za Maribor precej častni. V singlu Zunkovič — Pelan zmaga g. Zunkovič po zelo trdnovratni borbi z 3:6, 9:7 in 7:5. Oba gospoda sta pokazala zelo lepo tehnično popolnost in vsestransko solidno igro. V singlu Roglič — Beltram zmaga g. Beltram z 1:6 in 2:6. Oba nasprotnika sta razvila zelo ostro igro v kateri pa se je g. Roglič premalo prilagodil gotovim situacijam in deloma po smoli preveč tiral zoge v mrežo. V singlu Roglič — Pelan zopet podleže g. Roglič iz sličnih vzrokov, kot v prejšnji igri z 4:6 in 6:8. Z velikim interesom pričakovani zadnji singl Zunkovič — Beltram odloči g. Zunkovič za barve Maribora z lepim rezultatom 4:6, 6:5 in 6:3. S tem je Maribor dokazal da ima lahko, po primernem trainingu, v odigranju tekem za prvenstvo Slovenije lepe uspehe ter upamo, da ga prihodnje leto tudi najdemo med najresnejšimi reflektanti za prvenstvo Slovenije v Lawn tennisu. Ta prijateljski sestanek mariborskih in ljubljanskih tenistov v Ljubljani pa naj boše vsem vspešno k še mnogobrojnim takim, večjim in resnejšim tekmovanjem v tej krasni, pri nas pa še tako malo znani, sportni panogi. Nadalje je še bila odigrana v Ljubljani double tekma gg. Zunkovič in Roglič proti gg. Pelan in Beltram. Zmagala je ljubljanska dvojica z 6:8, 6:3 in 1:6. Pri tej igri se je udeleževala fizična moč igralcev, kajti kurno nepretrgno tekmovanje (od 9.—13. ure) je stavilo na vztrajnost igralcev velike zahteve in ravno temu momentu se je mariborska dvojica morala deloma ukloniti. Tekmovanje je pa uspelo v vsakem pogledu, pokazalo nam je precej interesa za ta lepi sport in ob enem nam je pokazalo, da imamo igralce, katere še čaka lepa bodočnost.

R. S.

Veselični davek.

(Dalje.)

(Veselični davek po tar. post. 99/a taks. zak. z dne 27. junija 1921, Služb. Novine kr. SHS št. 152, Uradni list za Slovenijo kos 100 št. 259.)

III.

Višina davka

a) 10% plačujejo gledališča in sicer državna privilegirana in umetniško-diletantska gledališča, kakor tudi umetniški koncerti, če prinesejo v smislu odstavka 2 čl. 47 taks. pravilnika potrdilo pristojnega oblastva o privilegiranem ali umetniškem značaju prireditve.

Brez takšnega potrdila in, kjer so prireditve te vrste v zvezi s plesno veselico, plačuje se pristojbina po 20%.

b) 20% plačujejo vse druge prireditve in zabave z ploho, če niso oproščene po odstavku II. ali podvržene 10% taks. po III. (a).

O prostosti ali višini takse kakšne prireditve odločuje zgolj njen značaj.

IV.

Odmera in pobiranje davka, A. Vstopnice.

Veselična taksa in sicer po 10% oziroma 20%, — kakoršen značaj pač ima dotična zabava, — odmeri se od vrednosti vstopnic, in sicer od celotno vplačanega zneska. To velja za vstopnico za jeden vstop ali za vstop v eni seziji (sezonske karte) ali za določeno število vstopov (abonement), kjer se računa taksa od skupno vplačane vstopnine. Vsaka vstopnica mora se dati 24 ur pred prireditvijo pri davčnem uradu žigosati. Vstop k zabavam brez žigosane vstopnice je strogo kazniv.

Vstopnice morajo a) biti vezane v knjižice in b) imeti označeno vrednost in c) tri dele: juksto, talon (vstopnica) in kupon n. pr.:

juksta	Talon (vstopnica)	Kupon
--------	-------------------	-------

Vstopnic, ki ne odgovarjajo tem formalnim predpisom, se ne žigosa, in se od nepredpisanih vstopnic v slučaju nerazprodaje ne more povrniti takse. Lastni interes podjetnika zahteva tedaj uporabo samo vstopnic, ki odgovarjajo predpisom.

Prireditelj zabav mora nadalje dostaviti dan izdaje na vstopnice. Nadalje mora osobje, ki kontrolira vhod k zabavi, odtrgati od vstopnice kupon, tako, da ostane stranki samo talon. Če kupon ni odtrgan, smatra se vstopnico kot dvakrat porabljeno in se kaznuje po čl. 61 taks. prav. z globo od 20 do 200 din. (80—800 kron) oziroma 1000 dinarjev, (4000 K) oziroma 2000 D (8000 K).

B) Kjer pri društvih, klubih in vseh drugih združenjih upravičuje članska karta k prostemu vstopu k društvenim prireditvam, se pobira 10% ali 20% taksa (po značaju prireditve) od letne članarine, kateri je tudi prištejati vpisnino, če presega 5 D - 20 K. Odmerilna podlaga je tedaj celotna svota od članov vplačane članarine oz. tudi vpisnine. To takso odmerja krajevno pristojni davčni urad, kadar priredi društvo zabavo, ki je podvržena veselični taksi. Društvo je obvezno vsako tako prireditev 24 ur poprej prijaviti finančnemu oblastvu.

(Dalje prih.)

Ernest Eckstein:

Afrodita.

Roman. Prevel: Rušan.

(Dalje.)

Množica je oživila. Zaslili so se glasni klici in godrnjanje, ki je bučalo zamolklo, kakor morje pred nevihto.

»Stoi!« je zaklical najdrznejši v ospredju. »Mar hočeš tudi ti, da se ne izpolni zakletva, da pride kazen nad mesto in to pobožno ljudstvo? Pripelji svojo nevesto, Akontij! Ne beži, kakor kukavica! Arhont se mora ukloniti volji boginje!«

Akontij je bil ves zmeden. Bojazljivo je pogledal v to vrvenje. Med množico je zagledal bled obraz mladega Olora, ki mu je od daleč namigaval in ga vspodbujal. Opazil je, kako se je Olor obrnil k množici ter ji nekaj govoril. Mladi kipar ni razumel kaj govori, toda po njegovem živahnem mahanju z rokami je poznal, da zahteva isto, kakor množica pred njim — izpolnitev zakletve. Deset do dvajset rok se je mahoma dvignilo proti nebu, a za njimi še sto in sto drugih. »Zaklinjamo se, da homo branili pravico in dano besedo!« je zaorila zakletva, ki jo je Olor narekoval in množica se je pričela pomikati proti arhontovemu dvoru.

Ne samo iz osebnega prijateljstva namram Akontiju, ampak tudi radi političnega namena je Olor s svojimi pristaši uprizoril to bučno demonstracijo.

Olor, do nedavno še popolnoma ravnodušen v državnih zadevah, je začel med nezadovoljstvi, ki niso odobrvali nasprotno postopanje mestnega sveta proti vsem novotarijam, ter skušal izpremeniti načela, po katerih se je v Miletu vladalo. V kratkem času se je Olor povzpел do vodilnega mesta, ki je odgovarjalo njegovemu stanu in naobraženosti. Glavna zahteva te stranke je bila, da se izpolni svet z dvajsetimi novimi člani, ki naj se izvolijo iz novih družin ter da se bistveno izpremeni arhontsko dostojanstvo, ki je po malem postajalo dedno, ker

je svet nameraval izbrati za bodočega arhonta Konona, Haridimovega zeta ter da se izogne onemu, kar se je bojazljivo-cem zdelo neizogljivo, to je: tiranstvu. Zato tej opozicijski stranki ni bilo nič boli dobrodošlega, kakor slučaj z Akontijem v boginjinem svetišču. Če postane Akontij Haridimov zeta, je Konon za vedno neškodljiv. O tem, da bi Akontij mogoče zavzel Kononovo ulogo, ni moglo biti niti govora, ker on ni bil rojen v Miletu in tudi ni imel tu domovinske pravice. Vsled tega je že zahtevala politična taktika, da se brani prostost zakletve ter izpolnijo Akontijeve želje, in nezadovoljstvi so brezobzirno vztrajali pri tej svoji zahtevi. Nikdar še prorokovali besed niso vzeli tako dobesedno, nikdar še niso videli tako živo prorokovane nesreče, ki je po izjavi prorokov grozila mestu, kakor sedaj v tem vrvenju tukaj na agori. Vest o Kipidinem zadržanju jih je še bolj vzpodbudila. Na ta način so imeli zaveznico v sredini sovražnega tabora. Samo malo poguma in zmaga je morala biti na njihovi strani.

Vrišč na treu je prodrl tudi v arhontov dvor. V prvem trenutku se je arhont začudil, ko pa je zvedel vse podrobnosti, se je razljutil. Pustil je Kipido s Kononom samo ter odšel na pro-

pileon, koder se je zbrala množica. Akontij je zamišljen stonel ob stebri v ospredju.

Ko se je pojavil gospodar se je množica malo umaknila. Samo Akontij se ni gnil s svojega mesta.

»Kaj hočete?« je zavpil arhont, ko se je, krič malo polegel.

Iz množice se je dvignilo nad sto rok.

»Hočemo, da se izpolni ono, na kar se je Kipida v svetišču zaljela!« je zagrmela množica enoglasno.

Haridim je obledel.

»Milečani!« je začel glasno, »kdo izmed vas, bodisi tudi najneznatnejši, lavec v skrajnem kotičku predmestja bi trpel, da bi se mu kdorkoli vtikal v njegove družinske zadeve? Vsek svoboden človek je gospodar v svoji hiši. Priznajte torej iste pravice tudi svojemu arhontu in ne žalite onega, ki ste mu dolžni izkazovati čast in spoštovanje.«

»Mi te spoštujemo in cenimo, a tudi ti moraš izpolniti dano besedo!« mu je odgovorila množica.

(Dalje prihodnje.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Mala oznanila.

Jetika! Socialist za pljučne bolezni dr. Pečnik ordinira v torek in petek od 11. do 12. in od 14. do 16. ure v Mariboru, Razlagova ulica št. 21. Vse druge dni št. Jurij ob juž. žel. 1046

Proda se postelja iz trdga lesa, sukinja za 17-letnega mladca, Lekarjska ul. 2. II. nadst. 1563

Baterije vedno sveže in zopet svetilke priporoča Baloh & Rosina, Maribor Grajski trg 3. 1566

Učence sprejme trgovina Baloh & Rosina, Maribor, Grajski trg 3. 1567

Kranjske klobase

prvovrstno blago, razpošilja od 5 kg naprej
K. Jarc, Ljubljana
Hradeckega vas štev. 35. 1519

Ceto Samun

stročnice za cigarete oddaja na debelo 1565
Baloh & Rosina, trgovina z galanterijo, Maribor, Grajski trg 3.

Nahrbtniki

za planine v raznih velikostih iz jadravine oziroma gavriranega platna, gurte za rolo, trakovi za žaluzije, mreže za konje, žoge za nogomet, gonilni jermenji itd. pri

iv. Kravos, Maribor

Aleksandrova c. 13.

1065 5-5

Najlepša namizna jabolka

vsake vrste razpošilja od 25 kg naprej trdka

Oset & Cajnko Slovenjgradec.

Jaica iz hladilnice

prodaja vsak dan na Glavnem trgu eksportno društvo 1560

Matheis, Suppanz & Co. Komad po K 2.80.

Naznanilo.

Naznanjava slavnemu občinstvu, da sva kupila znano

veletrgovino in posestvo

Oskarja Reitterja v Slovenjgradcu

katere bova ravno v istih strokah, kakor železnino, manufakturo

in deželnimi pridelki

vodila naprej ter se priporoča slavnemu občinstvu.

1558 2-4

Slovenjgradec, 28. septembra 1921.

Z odličnim spoštovanjem

Oskar Reitter
nasl. brata Kopač.

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE
PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU,
OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA
VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADA.
JOČA DELA.
IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!